

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Vår ref.:

Oslo, 15.05.2014

HØRINGSSVAR – FORSKRIFTER OM KAPITALKRAV, GODTGJØRELSESORDNINGER MV.

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev av 7.2.2014 med vedlegg vedrørende ovennevnte.

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med 39 000 medlemmer. Finansforbundet er opptatt av konkurransedyktige rammebetingelser for finanssektoren.

Norsk finansnæring må utøves på like gunstige vilkår som konkurrerende virksomhet både her hjemme og i EU. For stramme reguleringer leder erfaringsvis til omfattende kostnadsbesparelser i bedriftene, reduksjon i omfanget av aktiviteter og nedbemanninger blant finansansatte. Under et slikt regime er det usannsynlig at norsk finansnæring vil utvikle seg ut i fra det potensialet som ligger i en ellers solid norsk økonomi.

Finansforbundet vil spesielt peke på følgende forhold som vi anser som særlig viktig:

- **Minst like gode konkurransebetingelser for norsk finansnæring sammenlignet med europeisk finansnæring i EU; og sammenlignet med utenlandsk finansnæring som er etablert med virksomhet i Norge.**

Finansforbundet erkjenner at kapitalkravdirektivet er et sentralt grep for europeiske regulatoriske myndigheter i kjølvannet av finanskrisen. Formålet med direktivet er blant annet å hindre at skattebetalerne i fremtiden må ta regningen for å hindre at systemviktige banker, og til og med nasjonalstater, skulle gå over ende. Vi erkjenner også at bærekraftige finansinstitusjoner er en forutsetning for å opprettholde arbeidsplasser i finansnæringen. Vi er imidlertid bekymret over nivået av særnorske krav som skisseres.

Finansnæringen må tilpasse seg skjerpede krav gjennom å hente inn mer penger. Dette skjer gjennom å redusere utbytteandelen til eiere, opprettholde høy rentemargin til kunder, og redusere antall ansatte. Paradoksalt nok er det gruppene som regelverket tar sikte på å beskytte – vanlige kunder og arbeidstakere – som har fått den største delen av regningen. De store bedriftene har

gjennomført store kutt i antall ansatte. Og i stedet for å betale for å berge bankene i kjølvannet av forrige finanskriser, betaler kundene i disse dager for å berge bankene ut av neste finanskriser.

Dersom myndighetene pålegger næringen strengere vilkår enn sammenlignbare konkurrenter så må dette som en uunngåelig konsekvens medføre ytterligere kutt i ansatte, økte krav til profittmargin, effektivitet og så videre. Skjerpede krav vil legge ytterligere press på fortjenesten som skal kunne innhentes gjennom den arbeidende kapitalen. Mange typer engasjementer må fases ut fordi de ikke er lønnsomme nok. Dette kan typisk ramme kapitaltilgangen for små og mellomstore bedrifter.

Krav på et nivå som skissert vil ikke gi rom for et inkluderende arbeidsliv i finans, der det allerede ikke synes å være plass til ansatte som ikke kan yte 110 %.

At det må være minst like gode konkurransebetingelser innebærer for det første at norske myndigheter må utnytte mulighetsrommet som ligger i å tilpasse regelverket til særnorske forhold. Det må ikke kun ses hen til behov for strengere krav og økt sikkerhet. Det må gjøres reelle vurderinger av på hvilke områder norsk finansnæring *bør ha reduserte krav fordi de er mindre risikoutsatt* enn sammenlignbar næring i EU. Myndighetene må ikke la seg begrense i å utnytte mulighetsrommet for gunstige norske tilpasninger ut i fra den relativt sett lave (i europeisk skala) risiko for tap som finnes i Norge.

Norske finansinstitusjoner er en del av en nasjonal systemisk helhet hvor virksomhetene i finans – til tross for at Finansforbundet til tider ikke er enig i alle prioriteringer fra bedriftenes side – tilbyr gode arbeidsplasser, gode pensjonsordninger, effektive løsninger for kunder, og tar samfunnsansvar både gjennom frivillige tiltak og gjennom vesentligskattetilførsel til nasjonalbudsjett. En forutsetning for å beholde slik virksomhet i Norge er å legge rammebetingelsene til rette for fortsatt lønnsom drift.

Der det konstateres at norske selskaper er bedre sikret mot risiko enn europeiske selskaper i EU, må det legges opp til lempelige særnorske unntak. Dette gjelder både dersom det konstateres særegenheter knyttet til de norske bankenes virksomhet og dersom det identifiseres systemiske styrker i norsk samfunn for øvrig.

At det må være minst like gode konkurransebetingelser innebærer videre at det må gjelde et prinsipp om full resiprositet, slik at alle særnorske strengere krav gjennomføres med virkning for alle virksomheter som opererer i Norge. Er det ikke resiprositet gjennomførbart bør det vurderes å kutte særkrav helt.

- **Bedre konsekvensanalyse ved gjennomføring av strengere tiltak og unnlattelse av å utnytte handlingsrommet**

Finansforbundet anser at i Norge i dag bør nasjonale myndigheter ha grunnlag for å legge gunstige rammevilkår til grunn for næringen, med mindre konkrete nasjonale forhold tilsier noe annet.

Finansforbundet vil i denne sammenheng særlig henstille Finansdepartementet til å sikre redusert risikovekt for eksponeringer mot små og mellomstore bedrifter. Finanstilsynet har vist til at det ikke er noen soliditetsmessig begrunnelse for slik redusert risikovekt. Formålet med unntaket er imidlertid ikke prinsipielt en vurdering av risikoen i slike eksponeringer, men å sikre tilførsel av kreditt til et segment som ellers ikke har samme finansieringsmuligheter direkte i kapitalmarkedet som større

virksomheter. Små og mellomstore bedrifter er viktig for sysselsetting og vekst, og uten slik stimulering vil strengere kapitalkrav som foreslått gjøre det enda vanskeligere for oppstart og videreutvikling av små og mellomstore bedrifter. Finansforbundet kan for øvrig ikke se at det skulle være særlige nasjonale risikoutfordringer i dette segmentet sammenlignet med Europa for øvrig.

Finansforbundet vil videre anmode Finansdepartementet om å se nærmere på risikoen forbundet med eksponering mot regionale og lokale myndigheter. Vi antar at det kan være historikk knyttet til enkelte kommuners engasjement i strukturerte produkter med påfølgende tap som har vært i Finanstilsynets tanker. Finansforbundet anser imidlertid at risikoen knyttet til fordringene ikke er proporsjonal med medieomtalen av samme. Her bør det nasjonale mulighetsrommet tilsi at risikovekter settes til null.

I to sammenhenger savner Finansforbundet mer inngående analyse av konsekvenser:

For det første er det ikke redegjort godt nok for hvordan nye krav vil innvirke på forholdet til annen finansieringsvirksomhet enn banker – herunder de såkalte «skyggebankene». Finansforbundet registrerer ut i fra årlige statistikker at det gjennomføres store nedbemanninger i de største bankene. Samtidig er antallet ansatte i finans sektor totalt, i henhold til SSB, relativt stabilt over tid. Dette kan tyde på at en rekke nisjer innen finans er i ferd med å bli dekket av nye virksomheter som ikke opererer som tradisjonell bank- eller forsikringsvirksomhet. Dersom en slik utvikling er en følge av at nye virksomheter etableres med formål å unngå kapitalkravene, er det grunn for bekymring.

For det andre savnes en bedre redegjørelse av konsekvensene av manglende likviditet i obligasjonsmarkedet som følge av at den norske stat nær sagt ikke utsteder obligasjoner for statsgjeld. Dette, sett sammen med tilhørende forskjeller i rentenivå på statsgjeld i forskjellige land, gir norsk finansnæring konkurransemessige utfordringer hvor konsekvensene, og muligheten for særlige norske tilpasninger, burde vært bedre belyst.

- **Sikre riktige insentiver ved bruk av godtgjørelsesordninger**

På dette området anser Finansforbundet at det ikke er like stor grunn til bekymring for å fravike EUs krav til maksimalsatser gjennom strengere norske regler. Finansforbundet vurderer at insentivene som kan ligge i bonusordninger til tider kan medføre uønskete disposisjoner. Fastlønnsandelen bør fortsatt være den viktigste delen av lønnen. For den delen av lønn som utgjør bonus bør det sikres at nivået knyttes til resultatet som leveres til kunden i de tilfellene der det dreier seg om forvaltning av portefølje til kunde. Bonus i porteføljeforvaltning bør videre ha en tidshorisont som ikke er for kort, for eksempel bør det ses hen til forbedringer i resultater som ses over en lengre tidshorisont – ca. tre år.

Finansforbundet opplever til tider stor misnøye med fordelingen av bonus mellom de som sitter direkte som risikotakere og de som på forskjellige måter legger til rette for at deres kolleger kan gjøre sin jobb godt. Det bør vurderes å begrense bonusutbetalinger slik at ingen har mer enn X ganger så høy bonus som snittet av alle bonusutbetalinger per ansatt i bedriften.

Finansforbundet slutter seg for øvrig til hovedtyngden av synspunkter som er gjort gjeldende i høringsbrev fra Finans Norge i sakens anledning. Dette gjelder ikke minst Finans Norges vurderinger knyttet til elementene om konkurranseforhold, likebehandling og behov for konsekvensutredninger. Videre slutter vi oss til betraktningene knyttet til

- gjennomføring av regulativet til tross for at det ikke er innlemmet i EØS-avtalen,
- teknisk utforming av forskriftsbestemmelser, samlokalisering i ett felles regelverk og veiledning til bestemmelsene
- likviditetsmessige utfordringer
- godkjenning av sparebankenes egenkapitalbevis, og
- behovet for overgangsregler.

Med vennlig hilsen
FINANSFORBUNDET

Pål A. Hellman
Forbundsleder